

Παραδοσιακός Γάμος στα Ριζώματα (τελευταίο)

**Γράφει ο
Γιάννης Τσιαμήτρος
εκπ/κός-
χοροδιδάσκαλος**

Βγαίνοντας από το ναό στήνεται χορός στο προαύλιο. Πρώτος σέρνει το χορό ο κουμπάρος κρατώντας το φλάμπουρο. Ακολουθούν οι

νεόνυμφοι και οι γονείς τους αντίστοιχα. Όλοι μαζί πλέον ξεκινούν για το πατρικό του γαμπρού. Θεωρείται γρυσουσιζιά να συναντηθούν στο δρόμο δύο γάμοι. Πρέπει ο ένας να αλλάξει δρόμο. Βάζουν πάνω στην αγκαλιά της νύφης ένα παιδάκι τριών-τεσσάρων χρόνων. Το παιδάκι τοποθετεί μια κουλούρα στο κεφάλι της. Αυτή του χαρίζει ένα άσπρο μαντήλι, φρούτα, χρήματα, γλυκά (πισκέσια). Ο κουνιάδος της την ξεπεζεύει. Γίνεται μάχη για το ποιος θα πάρει το άλογο. Όποιος καταφέρει και το καθαλικέψει φεύγει, καλπάζοντας μακριά από το πλήθος.

Στο στίπι του γαμπρού η πεθερά περιμένει στο πλατύσκαλο μ' ένα πιάτο στα χέρια γεμάτο ρύζι και κουφέτα. Η νύφη τα σκορπίζει μπροστά και πίσω. Όταν τελειώσει παίρνει το πιάτο, το γυρίζει μπρούμυτα και το σπάζει με το δεξιό πόδι. Της δίνουν ένα μήλο και το πετάει πάνω από το στίπι. Στην εξώπορτα πάλι η μάνα του γαμπρού περιμένει μ' ένα πιάτο μέλι. Παίρνει η νύφη με το δεξί δάκτυλο και κάνει σταυρό στην πόρτα, πατώντας πάνω σε σιδερένιο αντικείμενο.

Μια φιλενάδα της κρατάει το πανέρι με τα δώρα, σκφούνια, πετσέτες, πουκάμισα. Η νύφη κάνει μετάνοια στον νουνό και του δωρίζει τοποθετώντας το στο δεξί ώμο. Το ίδιο γίνεται σ' όλους. Τελειώνοντας ακουμπάει στον τοίχο και προσκυνάει. Ο τοίχος είναι καλυμμένος με ψηφωτό και γύρω-γύρω έχει λουλούδια. Στο πάνω μέρος βρίσκεται η κουλούρα. Όταν προσκυνάει φίλες, φίλοι (Μπογοτζάδες) τραγουδούν, "μια σάσιανη πέρδικα στον τοίχο ακουμπισμένη σαν Παναγιά γραμμένη". Την μεταφέρουν στο διπλανό δωμάτιο. Στηρίζουν την σκιώπη με τοιμηδιάκια πάνω στα μαλλιά της. Της δίνουν να φάει μέλι και καρύδι, εννιά κουταλιές (επειδή η εγκυμοσύνη θα διαρκέσει εννιά μήνες). Μετά έρχεται στην αρχική της θέση.

Δύο γυναίκες από το σόι του γαμπρού φέρνουν μια κολοκύθα, όπου καλούν τον γαμπρό να σταθεί όρθιος πάνω της. Αν το καταφέρει, θα είναι άξιος γα-

μπρός. Τα μπρατίμια, που είναι τα στηρίγματα στη ζωή προσπαθούν να τον κρατήσουν όρθιο, ενώ οι γυναίκες που έβαλαν την κολοκύθα τη σπρώχνουν για να πέσει.

Αργά το βράδυ ο πιο καλαμπουρτζής "λαλαίει του συντικνιάτκου του ψουμί": Το ψωμί του νουνού. Αναφέρεται στην περιπέτεια (του ψωμιού) μέχρι να φτάσει στα χέρια του: "Αυτό του ψουμί μέχρι να φτάσει στα χέρια του: "Αυτό του ψουμί που βλέπτι τού φιρι η νούνα, τού σπειραν, τράνιψι, του θέρσαν, τού φιαζαν διμάτια του πήγαν στου μύλο, γίνκι αλεύρι κι αργότερα γίνκι αυτό που βλέπτι". Το κόβουν σε φέτες και μοιράζεται σε όλους τους καλεσμένους.

Το βράδυ στήνονταν τραπέζι που κρατούσε μέχρι το πρωί. Στο τραπέζι ό,τι ήθελε ο καθένας το ζητούσε με αινίγματα, π.χ. «ένα παπά με γένια (=κρεμμύδι), «μία κασίκα για να βγάλω τα τσιμπούρια» (=σταφύλι). Έτσι περνούσε η ώρα μέχρι το πρωί με πειράγματα, τραγούδια και πολλά άλλα. Δευτέρα πρωί-πρωί ο νουός χορεύει με το φλάμπουρο το τραγούδι "Παλικάρια μου Γρεβενιώτικα". Η νουνά κρατάει την κουλούρα πάνω στο κεφάλι της νύφης. Τραγουδιούνται και χορεύονται τα τραγούδια "μωρή ψηλή Βιργιώτισσα" και "πέντε έξι παλικάρια". Η νουνά κόβει ελαφρά την κουλούρα έτσι ώστε στη μοιρασιά να πάρει περισσότερο από τον γαμπρό η νύφη για να είναι πιο άξια. Ύστερα η κουλούρα μοιράζεται στους καλεσμένους. Οι νεόνυμφοι στο τελευταίο σκαλοπάτι δέχονται ευχές φιλώντας το χέρι του καθένα. Οι καλεσμένοι αφήνουν χρήματα για το ξεκίνημα του σπιτικού. Φεύγοντας τραγουδούν το "ίμεις τώρα θα φύγουμι".

Το σόι του γαμπρού χόρευε άλλα τρία τραγούδια για την νύφη «Μωρή κοντοπλεγμένη μικρή αρραβωνιασμένη». Το βράδυ της Δευτέρας το ζευγάρι έμενε μόνο του. Η πεθερά είχε δώσει στη νύφη ένα άσπρο πουκάμισο «να φανεί η αλήθεια». Έδιναν μεγάλη σημασία σε αυτό. Το πρωί έπαιρνε η πεθερά το πουκάμισο μέσα σε πανέρι να το δει η νουνά, η οποία έβαζε στο πανέρι παράδες και σαπούνι. Έπρεπε να το δουν οι γειτόνισσες και να το μάθει το χωριό. Αν τα πράγματα δεν ήταν «όπως πρέπει» δεν έκαναν τίποτα αλλά κρυφά όλοι γελοούσαν τη νύφη και τον γαμπρό και το σόι. Δεν γίνονταν γλέντι. Για οκτώ ημέρες η νύφη όποιον βρίσκει στο δρόμο του φιλάει το χέρι και για οκτώ ημέρες, επίσης, το φλάμπουρο παραμένει ψηλά στη στέγη του σπιτιού του γαμπρού. Στα γυρίσματα (πιστρόφια) την Πέμπτη η νύφη πηγαίνει στη μάνα της και το Σάββατο ο κουμπάρος καλεί όλους στο στίπι του για τραπέζι.